

ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΗΛΗ ΣΕΠΤΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ

✽ ΜΙΑ ΜΕΓΑΛΗ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΜΟΡΦΗ ✽

ΑΝ ή ήχώ τῶν μακρυνῶν παιάνων δὲν κατώρθωσε νὰ βαυκαλίσῃ ἀκόμη ἐν τῇ ζωῇ τὸν ὄνειροπόλον μαχητὴν, συνετέλεσεν ὅμως εἰς τὸ νὰ ἐξιδανικεύσῃ πρὸ τῶν ὀμμάτων του τὴν γόησσαν ἐκείνην εἰκόνα τῆς μεγάλης Ἑλλάδος, ἧς τὸ ἱερὸν ὄνομα τῷ εἶχε διαφυλάξῃ τὰς εὐγενεστέρας ἐν τῷ πολυκυμάντῳ βίῳ του ἐμπνεύσεις.

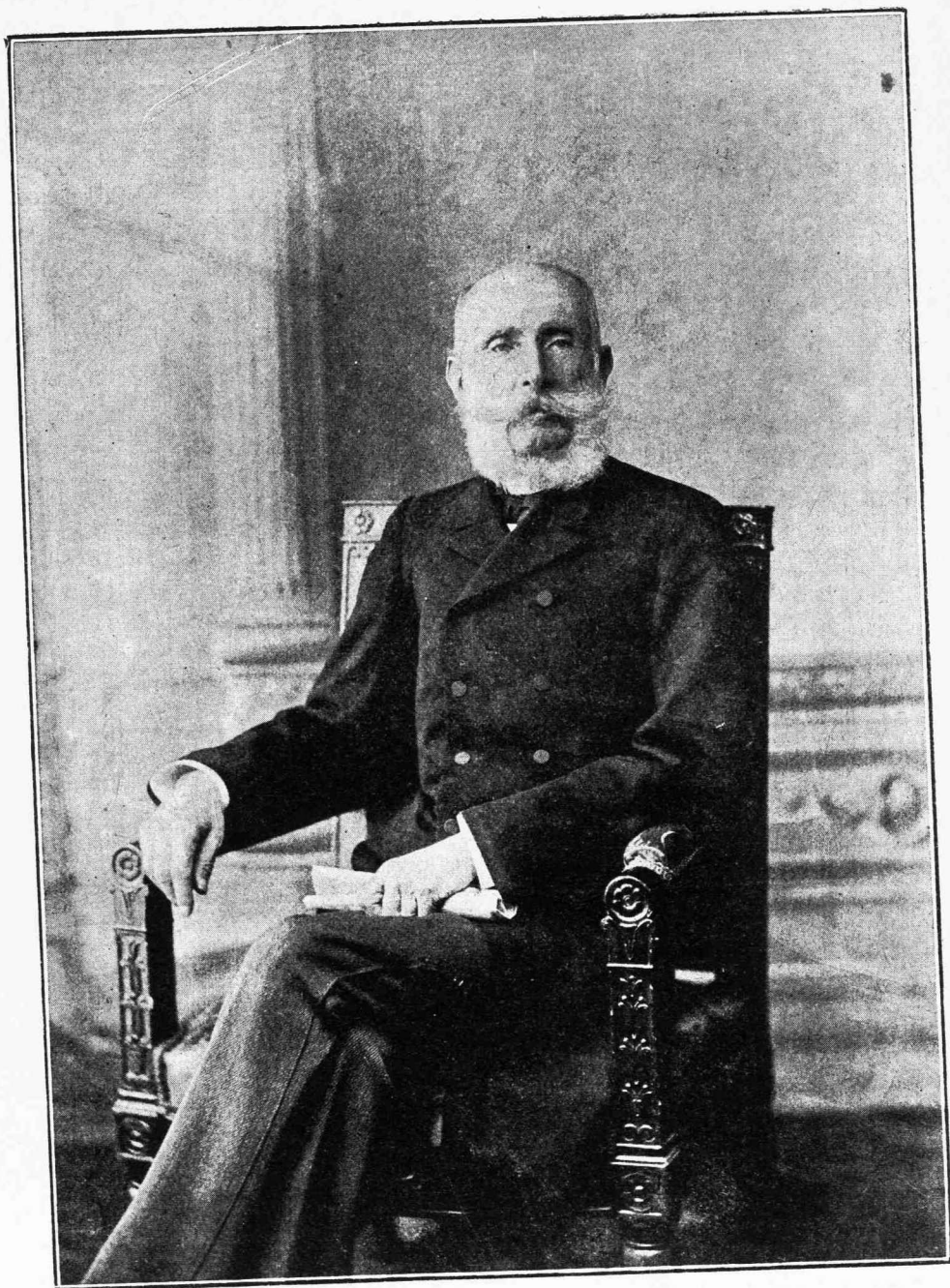
Τὸ στυγνὸν περιβάλλον δὲν τῷ ἀπεκοίμιζε τὸν θερμὸν πόθον, οὐδ' ὁ χρόνος διὰ τῶν ἀργυρῶν του στεφάνων ἐπεβλήθη τσοσούτον ἐπὶ τῆς μορφῆς, ἣν μυριάκις ἐγνώρισε τῶν μαχῶν ὁ βρασμὸς, ὥστε ν' ἀποτυπώσῃ τὴν μοιραίαν τῆς ἀπογνώσεως σφραγίδα, τὸ ἀνεξίτηλον ἐκείνο σῆμα τῆς ἀπογοητεύσεως καὶ τοῦ μαρasmus.

Αἱ ἐλπίδες τῷ εἶχον ἐξασφαλίσῃ βίον, οὗ τὸ τέρμα οὐδέποτε προσεδόκα ὁ ἀκατάβλητος στρατηλάτης, καὶ τὰ ὄνειρα, ἅτινα συνενούσιν ἐν τῷ κόσμῳ τῶν ἐθνικῶν μακαρισμῶν, τὰς εὐχὰς τῶν πανελλήνων, περιέσωσαν διὰ τὸν σεπτὸν πρεσβύτην τὰς μεγάλας ἀποφάσεις, αἵτινες τὸν ἐτίμησαν ἐν τῇ ζωῇ, καὶ δι' ὧν κλεῖζεται ἐν τῷ θανάτῳ.

✽

Ἡ βιωτικὴ τοῦ **Πάνου Κορωναίου** ἐξέλιξις εἶναι ὀλόκληρος σειρά περιπετειώδους ἀναβρασμοῦ, ἐκσπῶντος εἰς πᾶν ὅ,τι ἠδύνατο νὰ ὠφελήσῃ τὴν χώραν, ἦν, ὕπερφηφανεύμενος, ἐθεώρει μεγάλην πατρίδα.

Γεννηθεὶς τῷ 1814 ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκ πατρὸς Κυθηρίου καὶ μητρὸς Βυζαντινῶν, κατήλθεν οἰκογενειακῶς εἰς τὴν Ἑλλάδα, καί, ἐκπαιδευθεὶς ἐν τῇ Ἰονίῳ Ἀκαδημίᾳ ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Γκίλφορντ, εἰσῆλθη εἰς τὴν μετ' ὀλίγον συστάσαν ἐν Αἰγίνῃ στρατιωτικὴν σχολήν, ἐκ τῆς ὁποίας ἐξῆλθε πρῶτος αὐτός, μετὰ τῶν συναδέλφων Σαπουντζάκη καὶ Κυδωνάκη ἀνθυπολοχαγός, τυχῶν πανηγυρικῆς δεξιώσεως ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Καποδιστριαίου, οὗ τὸν τιμητικὸν ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ ἀσπασμὸν πικρότατα κατόπιν ἐξηγόρασε, διαταχθεὶς, ὅπως ἀναλάβῃ τὴν τήρησιν τῆς τάξεως ἐπὶ τῷ δολοφονικῷ κατὰ τοῦ πολυφιλήτου Κυβερνήτου ἀνοσιουργήματι. Προαχθεὶς εἶτα, ἐν μέσῳ πολιτικῶν ἀνωμαλιῶν, ἀνεδείχθη ἐν τῷ Ναυπλιακῷ σάλῳ, ὅτε καὶ ἐπληρώθη εἰς τὸν πόδα,

✧ ΠΑΝΟΣ ΚΟΡΩΝΑΙΟΣ (Ἀντιτόρμαχος) ✧

(θανόν ἐν Ἀθήναις τὴν 17ην Ἰανουαρίου 1899)

✧ Ἐκ τελευταίας λαμπρᾶς φωτογραφίας τοῦ ἐν Παρισίῳ Ἑλληνοῦ καλλιτέχνου Σ. Βάθη ✧

καί καθείργθη ἐν τῷ "Ιτζ-καλέ, πολυδαίδαλως ἐξακολουθῶν τὴν ἐπαναστατικὴν αὐτοῦ δρᾶσιν. Ὑπῆρέτησεν ἐν τῷ Γαλλικῷ στρατῷ ὑπὸ τὸν Μαιζῶνα καὶ ἐν τῷ Βαυαρικῷ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ Κριμαϊκῷ πολεμικῷ βρασμῷ ἀνδραγαθήσας, καὶ μετ' ἐνθουσιασμοῦ εἰσορμῶν, ἐν μέσῳ κοχλαζούσης ἐθελοθυσίας, ὑπέροχος ἐν τῇ στρατιωτικῇ ἀνεδείχθη ἀρετῇ. Τότε διὰ τὴν ἀπαράμιλλον αὐτοῦ γενναϊότητα τῷ ἀπενεμήθη ἀμέσως τὸ χρυσοῦν τῆς ἀνδρείας μετάλλιον, ὅπερ μέχρις ἐσχάτων ἐθεώρει τὸ προσφιλέστερον τῶν ἀριστείων του, καὶ προσεδιβάσθη συγγρόνως εἰς ὑπολογαγόν· μετὸν βαθμὸν τοῦτον ἔλαβε μέρος εἰς τὰς μετέπειτα ὀκτῶ μάχας.

✱ Ο ΚΟΡΩΝΑΙΟΣ ✱

Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν Ναυπλιακῶν

(Ἐκ πολιτίμου φωτογραφίας τῶν χρόνων ἐκείνων)

τικὰ ὑπόνομον κατέστρεψεν ὀλόκληρον ἐχθρικὸν τάγμα, μεθ' ὃ, συνεχῶς ἐνισχύων τοὺς ἄνδρας του δι' ἐνθουσιωδῶν ἐπικλήσεων, ἔφασεν ἔκτος βολῆς.

✱

Θαυμαστὴς τοῦ Μ. Ναπολέοντος, ἰσχυρῶς ἐνεπνέετο ἀπὸ τὴν εἰκόνα τῶν μεγάλων γεγονότων τοῦ φιλελευθέρου ἔθνους, οὗ καὶ τὴν φιλολογίαν θερμῶς ἠγάπησε, μεγάλας συναποκομίσας ἐκείθεν ὠφελείας, αἵτινες οὐκ ὀλίγον τὸν ἐβοήθησαν καὶ ἐν τῇ συγγραφικῇ ἐπιτυχίᾳ στρατιωτικοῦ ἔργου, ὑπὲρ οὗ ἔχει τελευταίας ποηῆς ἡσχολεῖτο. Λάτρης τοῦ καθήκοντος, μέχρι μονομανίας συνεδύαζεν ἐν τῇ στρατιωτικῇ ὑπεροχῇ τὸ ἀκατάβλητον καὶ ὑπερήφανον τοῦ χαρακτῆρος μετὰ τῆς πνευματικῆς ἰδιοφυίας.

Ἀλησμόνητοι θὰ παραμείνωσιν αἱ σκηναὶ τῶν πολεμικῶν σάλων, ἐν οἷς, εἴτε διατάσεων διὰ θαυμασιῶν ἐπιταγῶν, ὡς τὸ «τάγματα καὶ συντάγματα», εἴτε προσκαλῶν ἐν συναισθῆσει τῆς δυσάποκτῆτου ἀξίας, διετῆρει τὸ στρατιωτικὸν του γόητρον ἐν τῇ σεμνῇ ὑστεροφημίᾳ.

Καὶ ἐν τῷ Κρητικῷ ἀγῶνι ὁ Π. Κορωναῖος συνέδεσε τ' ὄνομά του μετὰ τῶν λαμπροτέρων τῆς ἱστορίας ἐκείνου ἀναμνήσεων, ἡ δὲ κρητικὴ δάφνη μετὰ στοργῆς διὰ τοῦ ἀρηιφίλου λαοῦ περιέστειψε τὰ πολυτίμητα ἀπομνημονεῦματα τῆς ἡρωϊκῆς ταύτης ἐποποιίας. Τρεῖς ὁ Διοικητὴς τῆς μεγαλονήσου τὸν ἐπεκίρυσε, καὶ μυστικοὶ τῆς φαυλοκρατίας ἐκείνης ἀπόστολοι διεσπάρησαν, ὅπως φέρωσιν εἰς πέρας τὴν ὑψηλὴν ταύτην ἐντολήν, καὶ οὕτω κερδίσωσι καὶ τὴν ἐκ πεντακισχιλίων χοσίων προκηρυχθεῖσαν ἀμοιβήν. Πλὴν ὁ Κορωναῖος δι' εὐφυοῦς στρατηγῆματος τετρακίς ἐξέφυγε, διαχύσας οὕτω τὴν κατάπληξιν εἰς τὰ περίτορα ἐχθρικά στίφη. Συνεβούλευσε τὸν ἡγούμενον τοῦ Ἀρκαδίου νὰ θέσῃ πῦρ, ἐξελθὼν δὲ πρῶτος ἐν μέσῳ τῶν συριζουσῶν σφαιρῶν, μετὰ τῶν ὀλίγων στρατιωτῶν του, ἀπήρθηνε θαυμασίαν πρὸς αὐτοὺς προσλαλιάν, ἐνθαρρύννας, ὅπως διέλθωσι διὰ τοῦ Τουρκικοῦ στρατοπέδου, ἵνα χορησιμοποιηθῶσιν ἀλλαχοῦ ἀποτελεσματικώτερον· ἀνατινάξας δ' ἀμέσως τὴν παρὰ τὰ κρητικὰ ὑπόνομον κατέστρεψεν ὀλόκληρον ἐχθρικὸν τάγμα, μεθ' ὃ, συνεχῶς ἐνισχύων τοὺς ἄνδρας του δι' ἐνθουσιωδῶν ἐπικλήσεων, ἔφασεν ἔκτος βολῆς.

Καὶ ἐν τῇ ἐπανάστασει τοῦ 1862, καὶ μετ' αὐτήν, ὡς ἀρχηγὸς τῆς Ἐθνοφυλακῆς, καὶ ἐν τοῖς «Ἰονιακοῖς», καὶ ὡς ἀκόλουθος τοῦ Γαλλικοῦ ἐπιτελείου ἐν τῇ εἰς Συρίαν ἐκστρατείᾳ (1859), καὶ ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς κυβερνήσεως ἐν Παρισίοις ἐν τῇ ἐκθέσει, καὶ κατὰ τὰ μεγάλα στρατιωτικὰ γυμνάσια, καὶ καθ' ἣν ἐποχὴν προσεκλήθη ὑπὸ τοῦ Κεδίβου τῆς Αἰγύπτου Ἰσμαήλ, ὅπως ἀναλάβῃ τὴν ἀναδιοργάνωσιν τοῦ Αἰγυπτιακοῦ στρατοῦ, καὶ ὡς Ἑλληνα στρατηγὸς ἐνώπιον τοῦ Σουλτάνου, πανηγυρικῶς αὐτὸν ὑποδεχομένου, πάντοτε διέπρεψεν ἐν ἀξιοπρεπεῖᾳ μοναδικῇ, ψυχικῶς σθένει καὶ ἠθικῇ βαρύτητι.

Ἐκτός ὅμως τούτων, καὶ ἐν τῷ πολιτικῷ του βίῳ καὶ ὡς Ὑπουργός, καὶ ὡς Βουλευτής, καὶ ὡς μέλος τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως, διεκρίθη διὰ τὸ ἐλευθερον καὶ ἀδάμαστον τῆς ἀνεξαρτησίας πνεῦμα, καὶ ὡς ἀρχηγὸς ἐν τῷ στρατῷ καὶ ὡς ἀπλοῦς ἀγωνιστής, πανελληνιον ἐδημιούργησε φήμην, ἣ δὲ παράδοσις, διασώσασα μυρία ἱστορήματα τῆς ποικίλης καὶ πολυπλόκου αὐτοῦ ζωῆς, ἀπθανάτισε πληθύν ἀναμνηστικῶν ἐπεισοδίων καὶ γεγονότων, δι' ὧν οὐ μόνον ἐγνώρισεν, ἀλλὰ καὶ ἠγάπησεν ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς τὸν ἐθνικὸν ἄνδρα.

Μὴ ἐμπνεόμενος ὁ **Κορωναῖος** μόνον ὑπὸ τῆς θέας τοῦ καπνοῦ τῶν πυροβόλων καὶ τῶν ἀγνιζόντων αἱμάτων, ἀλλὰ καὶ φιλοσοφῶν ἐν εὐθυκρίσιᾳ καὶ διανοητικῇ διαυγείᾳ, κατέστη πρότυπον φιλοπονίας, ἐνδεδελεῶς μελετῶν, καὶ ἀκαταπονήτως ὑπὲρ τοῦ ἐθνικοῦ ἐργαζόμενος ἀγαθῷ. Ὅπου συνεκρούετο ἡ ἐλευθερία πρὸς τὴν τυραννίαν ὁ **Κορωναῖος** ἔσπευδε καὶ ἐτάσσετο ὑπὲρ κατισχύσεως τῆς πρώτης. Ἀντιπρόσωπος παρελθουσῶν ἐποχῶν, γεμάτων ἀπὸ ἡρωϊκῆς καὶ γενναίας σελίδας, συνέδεσεν ἀνασπασάτως τὸ τετιμημένον ὄνομά του μετὰ τῆς συγχρόνου ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος, ὑπὲρ τῆς ἀληθοῦς εὐημερίας τῆς ὁποίας προσήνεγκεν ὑπερήμους ὑπηρεσίας.

✽

Καὶ ἤδη, ἡ ἐθνικὴ αὐτῆ προσωπικότης, ὑπέκυψεν εἰς τὸν νόμον τῶν θνητῶν, καὶ ὁ λαὸς βαρυνεπθῆς συνώδευσεν, ἄφωνον πλέον, ἀκίνητον λείψανον, τὸν θαλερὸν ἀντιστρατήγον, τὸν ἔνδοξον στρατιώτην, τὸ δ' ὕστατον φίλημα τῆς πατριωτικῆς ἀδελφοσύνης συνήνωσεν ἐν τῇ νεκρᾷ του ὄψει τὸ ἄλλος τοῦ πανελληνίου δεσμοῦ.

Τὸ ξίφος, ὅπερ ἐτίμησεν ἐν τῇ ζωῇ αἱ ψυχραὶ χεῖρες τοῦ μεγάλου πατριώτου, ὁ σιγηλὸς οὗτος μάρτυς τῆς ἱστορίας του, ἠκολούθησε τὸν νικηφόρον του προστάτην εἰς τὸν κευθμῶνα τοῦ μοιραίου χωρισμοῦ, συναποκομιζόν τὸν ἀντίλαλον τῶν οἰχομένων εὐκλειῶν του ἡμερῶν.

Τῆς χρονικῆς σταδιοδρομίας ὁ ἀγὼν, ἐὰν ἐθύθισε τῆς εἰμαρμένης τὸν χρωστήρα εἰς τὴν κατῆφειαν, ὅπως ἀποτυπώσῃ τὴν στυγνότητα ἐπὶ τοῦ νεκροῦ προσώπου, ἡ πατρὶς ὅμως, ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ἀποσβεσθείσης εἰκόνας ἐκθάπτουσα, ἐμφανίζει τὴν προσφιλῆ του μορφήν, ἐξωραϊζομένην ὑπὸ τοῦ κλέους τοῦ εὐφῆμου ἡμεροδρομοῦ.

Νεκρῶνθεμα καὶ λαμπάδες δὲν ἀμαυροῦσι τὴν αἴγλην τῆς στρατιωτικῆς τιμῆς, οὐδὲ σκιάζουσι τοῦ εὐγενοῦς ξίφους τὴν λάμψιν, ἥτις τὸν περιβάλλει ἤδη νεκρὸν, ἀφοῦ ἀρκοῦντος τὸν ἐτίμησε ζῶντα.

Τῆς ἀθανασίας πλέον ὁ νυμφὼν προσεδέγη τὸν στέφανον τῶν θυσιῶν καὶ τὴν δάφνην τῶν ἀγώνων, καὶ ἐν τῷ συντετριμμένῳ σαρκίῳ τοῦ γηραιοῦ στρατηγοῦ ἀνεγνώρισε τὰς πληγὰς τῶν μαχῶν, τὰ τιμητικὰ ταῦτα ἀρίστεία τοῦ αἵματος.

Καὶ ἐπὶ τούτου ἡ Πατρὶς ἐναποθέτει τὸ δάκρυ τοῦ ἐλεγεῖακοῦ θρήνου καὶ τὸν ἀσπαρμόν τῆς ἀσάβεστου εὐγνωμοσύνης.

H.

